

АНОТАЦІЯ

Ярмонік А. О. Документальний фільм як спосіб відтворення втраченої дійсності за допомогою сучасних цифрових технологій. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво». – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. Київ, 2025.

Зміст анотації. Наукова робота зосереджена на вивченні ролі сучасних цифрових технологій у реконструкції архітектури, історичних подій та образів людей у документальному кіно. Особлива увага приділяється проблемам і викликам, що супроводжують процес відновлення втраченої дійсності, а також питанням етичної відповідальності у трактуванні історичного матеріалу.

Актуальність теми зумовлена зростанням запитів на використання цифрових технологій у документальному кіно. Дисертація сприяє глибшому розумінню їхнього потенціалу для збереження колективної пам'яті, вивчення історії та культурної спадщини в умовах сучасних соціокультурних викликів. Робота також пропонує новий підхід до застосування цифрових методів у кінематографії з акцентом на важливості етичної рефлексії та авторської відповідальності в процесі реконструкції.

Метою дослідження є висвітлення процесу відтворення втраченої дійсності за допомогою сучасних цифрових технологій у документальному кіно.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в українському науковому просторі здійснено комплексний аналіз застосування штучного інтелекту, технологій віртуальної та доповненої реальностей у документальному кінематографі. У роботі окреслено основні напрями

використання цифрових технологій для реконструкції образів людей, історичних подій та об'єктів, а також визначено їхній вплив на формування нових підходів до документальної репрезентації минулого.

У **першому розділі** розглянуто теоретико-методологічні підходи дослідження та джерельну базу. Проаналізовано ключові поняття, зокрема «документальне кіно», «цифрові технології», «реконструкція». Особливу увагу приділено історіографічним аспектам вивчення документального кіно та простежено його технологічну еволюцію: від створення за допомогою класичних інструментів до сучасних практик із використанням технологій віртуальної реальності та штучного інтелекту.

Другий розділ зосереджується на аналізі творчих аспектів застосування цифрової реконструкції в документальному кіно. У ньому охарактеризовано ключові технології та інструменти (3D-моделювання, алгоритми штучного інтелекту, відновлення голосів, віртуальна реальність) у контексті проблеми автентичного відтворення втраченої дійсності. Окрему увагу зосереджено на реконструкції вже неіснуючих архітектурних пам'яток, зокрема зруйнованих в Україні внаслідок воєнних дій, а також на описі цифрових засобів, які для цього використовуються. Важливим складником аналізу є осмислення етичних викликів, що постають у процесі цифрового відтворення біографій померлих осіб у документальному кінематографі.

У **третьому розділі** представлено концепцію авторського творчого проєкту – науково-популярного фільму «Документальний фільм як спосіб відтворення втраченої дійсності». Розкрито ключові ідейні та художні засади його реалізації, а також окреслено необхідність вироблення етичних принципів для проєктів, що функціонують на перетині цифрових технологій і документалістики.

У **висновках** автор підсумовує результати дослідження цифрових технологій, які відкривають нові можливості для створення складних

багатошарових реконструкцій простору, подій і досвіду. Отримані результати створюють підґрунтя для подальшого осмислення цифрової документалістики в умовах воєнної травми, втрат і необхідності збереження національної пам'яті.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ключові слова: *документальне кіно, цифрові технології, реконструкція, втрачена дійсність, віртуальна реальність (VR), доповнена реальність (AR), тривимірне моделювання (3D), штучний інтелект (AI).*

ABSTRACT

Yarmonik A. O. Documentary Film as a Means of Reconstructing Lost Reality through Contemporary Digital Technologies. – Qualification scholarly work, manuscript.

Scientific rationale of the artistic project for obtaining the educational and creative degree of Doctor of Arts in the specialty 021 “Audiovisual Arts and Production.” – Kyiv National University of Theatre, Cinema and Television named after I. K. Karpenko-Kary, Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine. Kyiv, 2025.

Abstract content. This research focuses on the role of contemporary digital technologies in the reconstruction of architecture, historical events, and human images in documentary cinema. Particular attention is paid to the challenges and difficulties inherent in the process of restoring lost reality, as well as to issues of ethical responsibility in the interpretation of historical material. **The relevance** of the topic is determined by the increasing demand for the use of digital technologies in documentary filmmaking. The dissertation contributes to a deeper understanding of their potential for preserving collective

memory, studying history, and safeguarding cultural heritage in the context of contemporary socio-cultural challenges. The study also proposes a new approach to the application of digital methods in cinematography, emphasizing the importance of ethical reflection and authorial responsibility in the reconstruction process.

The purpose of the research is to highlight the process of reconstructing lost reality through modern digital technologies in documentary cinema.

The scientific novelty is in the fact that, for the first time in the Ukrainian academic context, a comprehensive analysis has been conducted on the application of artificial intelligence, virtual reality, and augmented reality technologies in documentary filmmaking. The study outlines the main directions for the use of digital technologies in reconstructing human images, historical events, and objects, as well as their impact on the development of new approaches to documentary representation of the past.

The first chapter examines the theoretical and methodological approaches of the study and its source base. Key concepts, including "documentary cinema," "digital technologies," and "reconstruction," are analyzed. Special attention is paid to the historiographical aspects of documentary film studies, and its technological evolution is traced: from production using classical tools to contemporary practices employing virtual reality and artificial intelligence technologies.

The second chapter focuses on the analysis of the creative aspects of digital reconstruction in documentary cinema. It characterizes the main technologies and tools (3D modeling, artificial intelligence algorithms, voice reconstruction, virtual reality) in the context of the challenge of authentic recreation of lost reality. Particular attention is given to the reconstruction of non-existent architectural monuments, especially those destroyed in Ukraine as a result of military actions, as well as to the digital means used for this purpose. An important component of the analysis is the consideration of ethical

challenges arising in the process of digitally reconstructing the biographies of deceased individuals in documentary filmmaking.

The third chapter presents the concept of the author's creative project—a popular science documentary film titled “Documentary Film as a Means of Reconstructing Lost Reality.” It reveals the key conceptual and artistic principles of its realization and highlights the necessity of developing ethical guidelines for projects operating at the intersection of digital technologies and documentary practice.

In **the conclusions**, the author summarizes the results of the study of digital technologies, which open new possibilities for creating complex, multilayered reconstructions of space, events, and experiences. The findings provide a foundation for further reflection on digital documentary practices in the context of wartime trauma, loss, and the imperative of preserving national memory.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references, and appendices.

Keywords: documentary cinema, digital technologies, reconstruction, lost reality, virtual reality (VR), augmented reality (AR), three-dimensional modeling (3D), artificial intelligence (AI).